

Sygn. akt V ACa 347/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Zofia Kołaczyk
Sędziowie :	SA Lucjan Modrzyk (spr.) SA Urszula Bożalkińska
Protokolant :	Barbara Knop

po rozpoznaniu w dniu 24 września 2013 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa Spółdzielni(...)w G.

przeciwko Spółdzielni (...)w G.

o zapłatę

oraz z powództwa wzajemnego Spółdzielni (...) w G.

przeciwko Spółdzielni (...) w G.

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 13 lutego 2013 r., sygn. akt XII C 65/11

I. z apelacji powódki-pozwanej wzajemnej:

1. zmienia zaskarżony wyrok:

a) w punkcie I 1 o tyle, że odsetki ustawowe od kwoty 384.178,08 złotych zasądza od dnia 24 grudnia 2009r.,

b) w punkcie II 1 o tyle, że zasądzoną od powódki-pozwanej wzajemnej kwotę 60.000 złotych obniża do kwoty 50.000 (pięćdziesiąt tysięcy) złotych,

c) w punkcie II 4 o tyle, że zasądzone od powódki-pozwanej wzajemnej koszty procesu w kwocie 2.100 złotych obniża do kwoty 219 (dwieście dziewiętnaście) złotych;

2. oddała apelację powódki-pozwanej wzajemnej w pozostałej części;

II. oddała apelację pozwanej-powódki wzajemnej;

III. zasądza od pozwanej-powódki wzajemnej na rzecz powódki-pozwanej wzajemnej kwotę 1.064 (jeden tysiąc sześćdziesiąt cztery) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VACa 347/13

UZASADNIENIE

Powódka Spółdzielnia (...) w G. domagała się zasądzenia od pozwanej Spółdzielni (...) w G. kwoty 348178,08 złotych tytułem należności wynikających z podziału Spółdzielni (...)dokonanego w uchwale z dnia 22 kwietnia 2008r roku.

22 listopada 2010 roku powódka rozszerzyła powództwo domagając się dalszej należności wynikającej z podziału z tytułu środków pieniężnych pozostałych po sprzedaży nieruchomości w 2006r., z tytułu funduszu remontowego oraz z tytułu części kosztów budowy 8 garaży oraz wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z jej lokalu.

Pozwana uznała powództwo do kwoty 21654,83 zł z tytułu bezumownego korzystania z lokalu powódki a w pozostałej części wniosła o oddalenie powództwa zarzucając, że podział spółdzielni miał charakter „bilansowy” i to powódka jest jej dłużnikiem, wniosła także pozwana powództwo wzajemne domagając się zasądzenia od powódki początkowo kwoty 133969,97 złotych, które to roszczenie zostało ograniczone do kwoty 123174,66 złotych tytułem kosztów adaptacji siedziby pozwanej.

Powódka na rozprawie 16 lutego 2012 roku uznała powództwo wzajemne do kwoty 60000 złotych, a następnie w piśmie procesowym z 3 sierpnia 2012 roku cofnięto oświadczenie o uznaniu.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Gliwicach orzekając o

- powództwie głównym zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 554086,63 złotych z odsetkami od kwoty 384178,08 zł od 19.07.2010r., a od kwoty 169908,55 od 27.11.2010r., oddalił powództwo w pozostałej części i zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 26689 złotych tytułem kosztów procesu.
- w powództwie wzajemnym – zasądził od pozwanej wzajemnej kwotę 60000 zł z odsetkami od 21.04.2010r., oddalił powództwo wzajemne w pozostałej części i zasądził od pozwanej wzajemnej koszty procesu w kwocie 2100 złotych i nakazał pobrać od stron nieuiszczone koszty sądowe.

Wyrok ten zapadł przy następujących ustaleniach faktycznych

W dniu 22.04.2008r. Zebranie Przedstawicieli Członków Spółdzielni (...) w G. podjęło uchwałę dot. podziału spółdzielni, w wyniku której wydzielona została Spółdzielnia (...). Zgodnie z tą uchwałą dotychczasowi członkowie Spółdzielni (...)posiadający spółdzielcze prawo do lokali i własność lokali w budynkach na osiedlu (...) w G., w liczbie 328 osób, stali się członkami wydzielonej Spółdzielni (...) z chwilą zarejestrowania podziału tj. z dniem 12.08.2008r. Budynki znajdujące się na terenie osiedla (...) w G. wraz z infrastrukturą techniczną, sieciami oraz gruntami stały się własnością wydzielonej spółdzielni.

Z załączników do uchwały nazwanych „Składniki planu podziału(...) w G.” (k. 20) oraz „Zasady podziału poszczególnych składników podlegających podziałowi” (k. 21) wynika jakie składniki majątku i w jakich proporcjach przechodzą na rzecz wydzielonej spółdzielni. W wyniku realizacji uchwały podziałowej, wydzielona spółdzielnia, objęła

w posiadanie budynki i nieruchomości na osiedlu (...) oraz część środków trwałych nie będących budynkami i część środków nietrwałych.

Sąd ustalił, że Spółdzielnia (...) nie przekazała powódce żadnych pieniędzy. Niesporne między stronami są wartości poszczególnych rodzajów składników majątku wykazane w bilansach na dzień 31.12.2007r. tj. na datę podziału wskazana w uchwale podziałowej oraz na dzień 12.08.2008r. tj. na dzień powstania „nowej” spółdzielni. Obydwa bilanse zostały sprawdzone przez rewidentów oraz przez biegłego P. K. powołanego w niniejszej sprawie, którzy potwierdzili prawidłowość ich sporządzenia. Sporne było to czy należy uwzględniać obydwu małżonków w przypadkach gdy obydwie są członkami spółdzielni, czy też tylko jednego z nich. Ustalenie tej proporcji było istotne dla wyliczenia pieniędzy jakie ma przekazać „stara” spółdzielnia tytułem części środków zgromadzonych na funduszu zasobowym.

W protokole przejścia składników aktywów i pasywów sporządzonych przez Spółdzielnię (...) wyszczególnione zostały wszystkie składniki należne wydzielonej Spółdzielni (...). Wśród pasywów, na pokrycie których powinna „stara” spółdzielnia przekazać pieniądze są wymienione m.in. dochodzone pozwem kwoty:

- fundusz udziałowy – 33.281,60 zł (k. 117)
- kaucje gwarancyjne – 79.132,71 zł (k. 118)
- nadpłaty, na które składają się zobowiązania z tytułu nadpłat czynszu, z tytułu nadpłat normatywu, wpłaty z tytułu wyodrębnienia lokali i udziały postawione do dyspozycji w łącznej kwocie 46.881,27 zł (k. 118)
- dodatni wynik na nieruchomościach – 46.709,18 zł (k. 118 odw.)

Wśród należnych spółdzielni (...) pieniędzy wymienione są również te z tytułu funduszu zasobowego z tym, że w protokole przejścia, sporządzonym przez pozwaną (k. 114), jest to kwota 169.688,88 zł, a powódka domagała się kwoty 178.173,32 zł. Ta różnica wynika z różnicy w obliczeniu proporcji ilości członków „nowej” spółdzielni do ilości członków spółdzielni przed podziałem.

Sąd stanął na stanowisku, że brak podstaw do tego, by różnicować prawa członków do majątku spółdzielni w zależności od tego czy małżonek jest również członkiem tej samej spółdzielni, czy nie. Podstaw do takiego różnicowania nie ma również w planie podziału. Zauważyć należy, że zasada: jeden członek – jedno prawo do udziału w funduszu zasobowym nie preferowała żadna ze spółdzielni, wobec czego mogło się okazać, że to w (...) pozostało więcej członków, których małżonkowie również są członkami tej spółdzielni. Fundusz zasobowy zasilały wpłaty pochodzące z wpisowego, które w przypadku tzw. współczłonkostwa wniósł każdy z małżonków. Biorąc więc pod uwagę niekwestionowane przez żadną ze stron liczby członków: spółdzielni przed podziałem – 822 osoby, a wydzielonej spółdzielni (...) 328 osób, to stosunek między tymi liczbami wynosi 0,399 (328/822). Po przemnożeniu wykazanej na k. 165 kwoty funduszu zasobowego (i z wpisowego i z nadwyżki bilansowej) w łącznej wysokości 446.549,69 zł przez współczynnik 0,399 otrzymamy dochodzoną pozwem kwotę 178.173,32 zł.

Jak wynika z pkt b „zasad podziału” wydzielona spółdzielnia przejęła zarówno wierzytelności jak i długi wobec członków spółdzielni. W pkt. d, e, f, g, h ustalono, że środki na pokrycie przejętych pasywów zostaną przekazane nowej spółdzielni zgodnie z zasadą proporcjonalności lub według imiennego wykazu członków.

Według zasad określonych w uchwale podziałowej spółdzielnie nie mogą rozliczać się saldem pozycji bilansowych wykazanych na k. 170 w załączniku nr (...), bowiem na „nową” spółdzielnię przechodzą zarówno aktywa jak i pasywa, a nie saldo czyli różnica pomiędzy sumą pozycji bilansowych „Winien” i „Ma”. Spółdzielnie rozliczają się rzeczowo, a bilans ma dostarczyć jedynie danych do podziału pieniędzy jaki miała dzielona spółdzielnia w dacie podziału, a lokowanych na odpowiednich funduszach ujętych w bilansie. Tytułem przykładu: jeżeli nadpłata z tytułu czynszu wynosiła 27.353,82 zł a zadłużenie członków spółdzielni z tytułu niepłacenia czynszu wynosiło 144.568,29 zł (k. 170), to Spółdzielnia (...) powinna otrzymać zarówno w pieniądzu kwotę 27.353,82 zł jak i wierzytelność w stosunku do

swoich członków o zapłatę zaległego czynszu. Tych dwóch kwot nie można bilansować, bowiem członkowie spółdzielni, którzy nadpłacili czynsz mogą w każdym czasie domagać się rozliczenia (zwrotu) nadpłaconej kwoty, a wydzielona spółdzielnia musi mieć pieniądze na pokrycie tych rozliczeń.

Zgodnie z zasadą wymienioną w pkt. a „zasad podziału” (k. 21), podstawowe składniki majątku w postaci budynków i budowli, wydzielone są dla „nowej” spółdzielni rzeczowo jako nieruchomości indywidualnie oznaczone w wykazach budynków i gruntów (k. 22-24). To samo dotyczy środków trwałych nie będących gruntami i budynkami oraz przedmiotów nietrwałych wykazanych na k. 25-29 (to z kolei zgodnie z zasadą wyrażoną w pkt. c „zasad podziału”). Zaznaczyć należy, że zasady podziału nie przewidują jakiegokolwiek rozliczenia składników majątku ze względu na ich wartość.

Odnośnie zobowiązań (długów):

- pkt. b „zasad podziału” przewiduje przejęcie takich długów, które pozostają w bezpośrednim związku z przejętymi nieruchomościami (według terminologii uchwały: „w zakresie wynikającym bezpośrednio z działalności dot. wyodrębnionych zasobów”). Dotyczy to również długów wobec członków spółdzielni i lokatorów.
- pkt. d, e, f, g, h, i zasad podziału przewidują natomiast przejęcie środków pieniężnych zgromadzonych na funduszu zasobowym, kaucji mieszkaniowych, funduszu udziałowego, funduszu wkładów, funduszu eksploatacji i funduszu remontowym.
- Taki podział jest zgodny z art. 111 prawa spółdzielczego, który stanowi że na nowo powstałą spółdzielnię przechodzą z chwilą jej zarejestrowania wynikające z planu podziału składniki majątkowe oraz prawa i zobowiązania.

Wobec powyższego sąd z mocy powołanego przepisu w ramach powództwa głównego zasądził całą dochodzoną pierwotnym pozwem kwotę tj. 384.178,08 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 19.02.2010r. tj. od dnia doręczenia pozwanej wezwania do zapłaty. Sąd nie znalazł podstaw do zasądzenia odsetek od 11.11.2008r., jak domagała się powódka, bowiem w tej dacie roszczenie nie było skonkretyzowane i powódka nie wystąpiła z żądaniem.

Powódka w dniu 22.11.2010r. rozszerzyła pozew domagając się łącznie kwoty 1.018.571,24 zł, na którą składają się kwoty z tytułu:

- a. zwrotu funduszu remontowego w wysokości 214.533,52 zł (ostateczna kwota po ograniczeniu żądania) k. 814;
- b. wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez pozwaną z lokalu powódki w okresie od 01.12.2008r. do 30.09.2009r. w wysokości 21.659,83 zł;
- c. zwrotu kosztów budowy ośmiu garaży na osiedlu (...) ze środków wspólnych Spółdzielni (...) przed podziałem w wysokości 44.783,76 zł;
- d. zwrotu środków pieniężnych uzyskanych przez spółdzielnię przed podziałem z tytułu sprzedaży nieruchomości w wysokości 729.391,48 zł;
- e. ponadto domagała się wydania niezabudowanych nieruchomości o łącznej powierzchni 1537,7 ha

Ad. a.

Żądanie zapłaty z tytułu zwrotu części środków zgromadzonych na funduszu remontowym, sąd uwzględnił jedynie częściowo do kwoty 148.248,72 zł uznając za przekonujące wyliczenia sporządzone przez powódkę, a stanowiące załącznik do jej pisma procesowego z dnia 10.03.2012r. (k. 817). Kwoty znajdujące się w tym wyliczeniu znajdują oparcie w danych z bilansu na dzień 12.08.2008r. (k. 119) z tym że należało je pomniejszyć o zobowiązania członków

spółdzielni w kwocie 66.304,80 zł z tytułu zaległości we wpłatach na ten fundusz. Wierzytelności z tego tytułu przeszły na rzecz spółdzielni (...) zgodnie z pkt. b „zasad podziału”.

Ad. b.

Żądanie zwrotu wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości powódki zostało w całości uznane przez pozwaną i sąd zasądził żadaną kwotę, a wyrokowi w tym zakresie, zgodnie z art. 333 § 1 pkt 2 kpc, nadał rygor natychmiastowej wykonalności.

Ad. c. i e.

Sąd oddalił powództwo w tym zakresie, ponieważ garaże są nieruchomościami budynkowymi związanymi z prawem wieczystego użytkowania gruntu, a ten grunt podobnie jak nieruchomości, których wydania domagała się powódka są określone w załączniku do planu podziału jako „użytkowane dla celów wspólnych” (k. 34). Wyrażenie „dla celów wspólnych”, zdaniem sądu, należy interpretować w ten sposób, że prawo użytkowania wieczystego gruntów Spółdzielnia (...) nabywa w udziale według zasady proporcjonalności zgodnie z pkt. p „zasad podziału” tj. w 399/1000 częściach jako „współwłaściciel”. To samo dotyczyć musi również ośmiu garaży posadowionych na jednej z działek, których własność zgodnie z przepisem art. 235 § 2 kc jest prawem związanym z użytkowaniem wieczystym. Podkreślić należy, że jeżeli zgodnie z zasadami podziału jakiś składnik majątku, dzielonej spółdzielni, nie ma przypaść w całości którejś z powstałych w wyniku podziału spółdzielni, tylko ma pozostać majątkiem wspólnym to staje się on przedmiotem współwłasności (wspólności) w rozumieniu art. 195 – 221 kc. Żądanie wydania oznaczonego fragmentu nieruchomości musiałoby mieć swoją podstawę faktyczną w orzeczeniu sądu lub umowie o podział rzeczy wspólnej do korzystania, bądź o zniesieniu współwłasności.

Ad. d.

Sąd oddalił powództwo, ponieważ sprzedaż nieruchomości odbywała się przed podziałem spółdzielni, a środki uzyskane ze sprzedaży tych nieruchomości, zostały jeszcze przed podziałem rozdysponowane. Część z nich została ulokowana w lokalach znajdujących się w budynkach na osiedlu (...), które zgodnie z planem podziału przypadły Spółdzielni (...) (zasada terytorialności). Nastąpiło to w ten sposób, że część pieniędzy uzyskanych ze sprzedaży nieruchomości spółdzielnia jeszcze przed podziałem spłaciła przeterminowane kredyty zaciągnięte w banku na budowę lokali. Dług ten obciążał nominalnie spółdzielnię, a faktycznie tych członków spółdzielni, którym spółdzielnia przydzieliła prawo do lokalu z obowiązkiem spłaty części kredytu przypadającego na te lokale. Pozostała część pieniędzy ze sprzedaży nieruchomości została ujęta w bilansie sporządzonym na datę podziału, ale nie jako odrębna pozycja majątku, która mogłaby podlegać podziałowi.

Reasumując z powództwa głównego na zasądzoną w punkcie 1 wyroku kwotę 554.086, 63 zł składają się następujące kwoty:

- 384. 178, 08 zł – pierwotne powództwo uwzględnione w całości tytułem zwrotu funduszu udziałów funduszu zasobowego, przekazania kaucji gwarancyjnych, nadpłat w czynszach i dodatniego wyniku na nieruchomościach przejętych przez powódkę;
- 148.248,72 zł – tytułem dochodzonego rozszerzonym pozwem zwrotu środków zgromadzonych na funduszach remontowych budynków przejętych przez powódkę;
- 21.659,83 zł – tytułem uznanego przez pozwaną roszczenia zapłaty za bezumowne korzystanie z lokali powódki.

W pozostałym zakresie sąd oddalił powództwo.

Ad. powództwa wzajemnego.

Sąd uwzględnił powództwo wzajemne do kwoty uznanej przez powódkę tj. 60. 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 21 kwietnia 2010 r. tj. od daty otrzymania przez powódkę a pozwaną wzajemną odpowiedzi na pozew wraz z powództwem wzajemnym.

Pozwana a powódka wzajemna domagała się zasądzenia kwoty 133.969,97 zł wynikającej z załącznika nr 29 do protokołu przejęcia, w którym zestawiono pozycje bilansowe podlegające rozliczeniu z powódką a pozwaną wzajemnie na dzień 12 sierpnia 2008r. Z tego zestawienia zdaniem pozwanej wynika, że Spółdzielnia (...) winna jest Spółdzielni (...) żadaną kwotę. W piśmie procesowym z 10 czerwca 2010r. ograniczyła żądanie do kwoty 123.174,66 zł tytułem udziału powódki a pozwanej wzajemnej w tkz. uzasadnionych kosztach podziału, czyli adaptacji i modernizacji lokalu na działalność Spółdzielni (...). Strony próbowały ugodowo ustalić udział powódki a pozwanej wzajemnej w kosztach podziału, ale próby te nie powiodły się. Wobec tego sąd powołał biegłego dla określenia czy koszty adaptacji pomieszczeń na lokal spółdzielni podane przez pozwaną a powódkę wzajemną były konieczne i uzasadnione. Biegły ostatecznie w swojej opinii uzupełniającej stwierdził, że na siedzibę spółdzielni wystarczyło adaptować jeden lokal o powierzchni 110 m⁽²⁾, a koszt tej adaptacji określił na kwotę 100 000 zł (k.992 – 997, 1015- 1016). Pozwana a powódka wzajemna kwestionowała tę opinię, ale ostatecznie nie złożyła wniosków dowodowych. Sąd w sprawie cywilnej nie dopuszcza w zasadzie dowodów z urzędu. Uznał, że faktycznie biorąc pod uwagę liczbę zatrudnionych pracowników w spółdzielni (...) w 2008 roku, przepisy BHP, ilości niezbędnych pomieszczeń oraz średni standard przyjęty w tego rodzaju lokalach, kwota określona przez biegłego tj. 100 000 zł odpowiada faktycznie niezbędnym kosztom adaptacji lokalu na biuro spółdzielni. Spółdzielnia (...) co prawda poniosła znacznie większe koszty, ale adaptowała i zmodernizowała również lokal nieprzeznaczony na siedzibę spółdzielni i niemożna tymi dodatkowymi kosztami obciążać powódki a pozwanej wzajemnej.

Sąd oddalił powództwo wzajemne ponad kwotę 60 000 zł i nadał wyrokowi w tej części rygor natychmiastowej wykonalności na podstawie art. 333 § 1 pkt. 2 kpc.

Na mocy art. 100 kpc. sąd rozdzielił koszty procesu stosunkowo.

Ad. Kosztów z powództwa głównego:

Powódka domagała się łącznie kwoty 1 402. 749,32 zł. Sąd zasądził 554.086,63 zł czyli 40 % dochodzonej kwoty. Łączne koszty procesu z powództwa głównego tj. opłaty, koszty zastępstwa procesowego jednej i drugiej strony dają kwotę 84. 722,00 zł. Powódka przegrała proces z powództwa głównego w 60 % i w takiej wysokości powinna ponieść koszty. 60% z całych kosztów tj. z kwoty 84.722,00 zł dają kwotę 50.833,20 zł i takie koszty powinna ponieść powódka. Faktycznie poniosła koszty w wysokości 77.522,00 zł więc różnicę w wysokości 26.689,00zł sąd zasądził od pozwanej na rzecz powódki (77.522,00 – 50.833,00 = 26.689,00).

Ad. Kosztów z powództwa wzajemnego:

Pozwana domagała się kwoty 123.174,66 zł. Sąd zasądził od powódki a pozwanej wzajemnie kwotę 60. 000 zł czyli pozwana a powódka wzajemna wygrała proces z powództwa wzajemnego w 49 %, a zatem powinna ponieść koszty w wysokości 51 %. Łączne koszty procesu z powództwa wzajemnego poniesione przez pozwaną a powódkę wzajemną to 6.699 zł + 3.600 zł koszty zastępstwa adwokackiego łącznie 10.299, 00 zł. Koszty poniesione przez powódkę a pozwaną wzajemną to zaliczki na koszt opinii biegłegoA. K. – 2.178,46 zł + 3.600 zł koszty zastępstwa adwokackiego łącznie 5.778,46 zł. Tak więc całość kosztów z powództwa wzajemnego to 16.077,00 zł (10.299,00 + 5.778,00). 51 % z tej kwoty to 8.199 zł i takie koszty powinna ponieść pozwana a powódka wzajemna. Ponieważ faktycznie poniosła koszty w wysokości 10.299,00 zł to różnicę w kwocie 2.100 zł Sąd zasądził od powódki a pozwanej wzajemnie na rzecz pozwanej a powódki wzajemnej.

W związku z tym, że nie były uiszczony zaliczki na koszt opinii biegłego P. K., a wynagrodzenie biegłego zostało wypłacone mu z sum budżetowych, sąd rozdzielił stosunkowo nieuiszczone koszty sądowe nakazując pobrać na rzecz Skarbu Państwa od powódki kwotę 1.643,81 zł, a od pozwanej kwotę 1.219,25 zł.

Apelację od powyższego wyroku wniosły obie strony:

Pozwana zaskarżyła wyrok w części dotyczącej punktu 1 ponad kwotę 21659,83 zł oraz w punkcie I4, II2, II4-II6

Podnosząc zarzuty naruszenia:

a) art. 233§1 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. oraz 286 k.p.c. poprzez:

- przekroczenie przez Sąd I instancji granicy swobodnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, polegające na odmowie wiarygodności dowodowi w postaci opinii biegłego sądowego w zakresie w jaki wnioski biegłego stanowiły ustalenia w sferze informacji specjalnych a podstawy odmowy wiarygodności dowodowi również dotyczyły informacji specjalnych a podstawy odmowy wiarygodności dowodowi również dotyczyły informacji specjalnych, przy jednoczesnym niekwestionowaniu przez strony ustaleń biegłego w tym zakresie,

- przekroczenie przez Sąd I instancji granicy swobodnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego w postaci opinii biegłego sądowego z zakresu rachunkowości, polegające na ocenie wniosków tego dowodu w sposób sprzeczny z regułami logiki i doświadczenia życiowego;

- przekroczenie przez Sąd I instancji granicy swobodnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, polegające na sprzeczności ustaleń czynionych przez Sąd tj. przyjęcie, że dane okoliczności stanowią informacje specjalne, co uzasadnia przeprowadzenie w tym zakresie dowodu z opinii biegłego sądowego, a następnie ocenienie wniosków tego dowodu w sposób wybiórczy, w szczególności skonfrontowanie wniosków biegłego w zakresie informacji specjalnych z ocenami Sądu orzekającego, pozbawionego mocy czynienia samodzielnych ustaleń w sferze informacji specjalnych, jak również poczynienie własnych ustaleń przez Sąd w zakresie informacji specjalnych bez sięgnięcia do chociażby opinii biegłego sądowego celem skonfrontowania stanowisk osób posiadających niezbędną wiedzę specjalistyczną;

b) art. 328§2 k.p.c. poprzez:

- niedostateczne wyjaśnienie z jakich przyczyn Sąd I instancji, częściowo odmawia wiary wnioskowi biegłego sądowego z zakresu rachunkowości, pomimo takiego wyraźnego obowiązku, co utrudnia również kontrolę instancyjną skarżonego orzeczenia z uwagi na częściowo nieznane motywy decyzji podejmowanych przez Sąd I instancji;

c) art. 227 k.p.c. poprzez niewyjaśnienie wszystkich okoliczności istotnych dla właściwego rozstrzygnięcia sprawy;

d) art. 231 k.p.c. w związku z art. 229 k.p.c. oraz art. 213§2 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że uznanie powództwa wzajemnego w części przez powódkę (pозwaną wzajemną) nie ma wpływu na rozstrzygnięcie co do powództwa głównego podczas gdy fakt uznania przesądza o zasadności metody rozliczeń między stronami i przyjmowaniu jej przez strony, bowiem przy przyjęciu metody rozliczeń per saldo to powódka (pозwana wzajemna) pozostaje dłużniczką pozwanej (powódki wzajemnej);

e) art. 233§1 k.p.c. w związku z art. 245 k.p.c., art. 328 §2 k.p.c. oraz art. 6 k.c. poprzez ich błędne zastosowanie w szczególności uzasadnienie żądania zapłaty w części dot. środków zgromadzonych na funduszu remontowym co do kwoty 148248,72 złotych uznając za przekonywujące w tym zakresie wyliczenia sporządzone przez powódkę, a więc element jej stanowiska, w konsekwencji zasądzenie powództwa w tym zakresie pomimo jego niewykazania, bez weryfikacji ze strony dowodu w postaci opinii biegłego sądowego.

Wskazując na powyższe zarzuty domagała się pozwana:

- dopuszczenia dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości;
- zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa ponad kwotę 21659,83 złotych lub jego uchylecia i przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację powódki domagała się pozwana jej oddalenia i zasądzenia kosztów postępowania apelacyjnego.

Powódka zaskarżyła wyrok w części dotyczącej oddalenia powództwa o zapłatę kwoty 837006, 24 złotych oraz co do powództwa wzajemnego w części zasądzonej ponad kwotę 50000 złotych podnosząc zarzuty:

- art. 481§1 k.c. art. 455 k.c. i art. 111§1 k.c. w związku z art. 111 ustawy z dnia 16.09.1982r. prawo spółdzielcze przez przyjęcie, że roszczenie o zapłatę 348178,08 zł w dniu 11.11.2008r. było nieskonkretyzowane i stało się wymagalne dopiero po wezwaniu do zapłaty

- art. 65§2 k.c., 233 k.p.c. oraz art. 108.111 ustawy z dnia 16.09.1982r. Prawo spółdzielcze przez błędną ocenę dowodów, a w konsekwencji dokonanie błędnego ustalenia, że planem podziału nie zostały objęte środki pieniężne uzyskane przez Spółdzielnię(...) przed jej podziałem ze sprzedaży nieruchomości,

- art. 316§1 k.p.c. i art. 327 k.p.c. przez nienależyte wyjaśnienie stanu faktycznego i sporządzenie uzasadnienia niezgodnie z wymogami ustawowymi,

- art. 233 k.p.c. oraz art. 111 ustawy z dnia 16.09.1982r. Prawo spółdzielcze, przez niewyjaśnienie należycie stanu faktycznego, a w konsekwencji dokonanie błędnego ustalenia, że planem podziału nie została objęta kwota 44783,76 złotych,

- art. 65§2 k.c. oraz art. 213 §2 k.p.c., przez przyjęcie, że powódka uznała kwotę 60000 złotych.

W związku z czym wniosła o :

1) zmianę wyroku w punkcie I.1 przez zasądzenie na rzecz powódki od pozwanej dalszej kwoty 62831 zł stanowiącej odsetki ustawowe od kwoty 384178,08 zł za okres od 11.11.2008r. do 18.02.2010r., a także kwoty 774.175,24 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 27.11.2010r., lub uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania,

2) zmianę wyroku w punkcie II.1 przez obniżenie zasądzonej w nim od pozwanej wzajemnej na rzecz powódki wzajemnej kwoty 60000 złotych do kwoty 50000 zł i w tej części obniżonej wniosła o oddalenie powództwa wzajemnego,

3) zmianę wyroku w punkcie II.4,5,6 przez zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu za obie instancje w postępowaniu z powództwa głównego i powództwa wzajemnego, wg norm przepisanych i kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje w postępowaniu z powództwa głównego i powództwa wzajemnego, wg norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył:

W pierwszej kolejności rozważenia wymagała apelacja pozwanej, która z uwagi na zakwestionowanie ustaleń i ocenę Sądu pierwszej instancji co do zasady podziału Spółdzielni (...) jest apelacją dalej idącą niższej wartości przedmiotu zaskarżenia.

Apelacja pozwanej i jej zarzuty nie zasługują na uwzględnienie.

Wbrew zarzutom apelacji Sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i nie przekroczył przy tym uprawnień do swobodnej oceny dowodów zarówno w zakresie zasady podziału Spółdzielni (...) jak również co do wysokości funduszu remontowego należnego powódce według zasad podziału przyjętych w uchwale Zebrania Przedstawicieli Członków Spółdzielni (...)nr (...) z 22 kwietnia 2008 r. i załącznikach nr (...) i (...) tej uchwały.

W odniesieniu do ustaleń Sądu pierwszej instancji co do przyjętego w cyt. uchwale zasad podziału Spółdzielni (...) skarżąca podniosła zarzuty naruszenia przepisów postępowania – art. 233§1 k.p.c., art. 278 k.p.c. i art. 286 k.p.c.,

art. 328§2 k.p.c., art. 227 k.p.c. odnoszące się do dokonania ustaleń bez uwzględnienia wiadomości specjalnych przez pominięcie części opinii biegłego P. K. oraz art. 231 k.p.c., art. 229 k.p.c. i art. 213§2 k.p.c. poprzez pominięcie faktu uznania w części powództwa wzajemnego jako faktu przemawiającego za stanowiskiem pozwanej, iż podział spółdzielni miał być dokonany metodą „per saldo”.

Zarzuty te są nieuzasadnione.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że Sąd pierwszej instancji dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu księgowości. Oznacza to, że przedmiotem dowodu było zasięgnięcie wiadomości specjalnych z tego zakresu.

Teza dowodowa zawarta w punkcie 2 postanowienia z 4 lipca 2011r. dotyczyła ustalenia czy kwota 133966,97 wynikająca z zestawienia pozycji bilansowych (k.170) ma związek z zasadami podziału ustalonymi w uchwale o podziale spółdzielni, z których wynika, że nowo powstała spółdzielnia przejmuje zobowiązanie i należności związane bezpośrednio z przejętymi nieruchomościami i przejętymi członkami spółdzielni (pkt 3 b , e, f, g, h, i , k, l, m zasad podziału).

Tak wskazana teza dowodowa jest co najmniej nieprecyzyjna. Biegły z zakresu księgowości w zakresie swoich wiadomości specjalnych uprawniony był do dokonywania wyliczeń księgowych np. co do ustalenia czy przyjęte w wykazie pozwanej (k. 170) dane księgowe odpowiadają danym z bilansu pozwanej na dzień 31 grudnia 2007r. z uwzględnieniem danych na dzień przejścia tj. na dzień 12 sierpnia 2008r. (rejestracja powódki) zgodnie z punktem 1 i 2 zasad podziału.

Biegły P. K. w swojej opinii pisemnej i ustnej poza ustaleniami co do zgodności wyliczenia pozwanej z k. 170 z zapisami księgowymi wyszedł poza tezę dowodową postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego i przekroczył swoje uprawnienia wynikające z jego wiedzy specjalnej wskazując, że dane z tabeli z karty 170 korelują z zasadami podziału określonymi w załączniku nr(...)do Planu podziału pozwanej, a w ustnej opinii wskazał, że rozliczenie to jest zgodne z zasadami podziału.

Opinia biegłego w żadnym razie nie może wykraczać poza ramy wiadomości specjalnych, którymi posługuje się biegły księgowy.

W niniejszej sprawie biegły przekroczył granice swoich uprawnień i wiedzy specjalnej i w istocie jego opinia w tej części wykracza w kompetencje sądu do dokonywania ustaleń faktycznych.

Nie jest bowiem uprawnieniem biegłego z wykorzystaniem wiedzy specjalnej dokonywanie wykładni treści uchwały o podziale spółdzielni i przyjętych w tej uchwale zasad podziału.

Dokonywanie wykładni oświadczeń woli jest wyłączną kompetencją sądu, który dokonuje jej w oparciu o przeprowadzone dowody i po ich ocenie w ramach swobodnej oceny dowodów.

Trafnie zatem Sąd pierwszej instancji pominął w tym zakresie opinię biegłego P. K. i dokonał wykładni uchwały o podziale pozwanej Spółdzielni.

Zarzuty apelacji pozwanej naruszenia przepisów postępowania w tym zakresie są zatem bezzasadne i nie mogą zostać uwzględnione.

Rozważenia zatem wymagało czy Sąd pierwszej instancji dokonując wykładni uchwały o podziale Spółdzielni (...) w części dot. zasad podziału nie naruszył przepisów prawa materialnego – art. 65 k.c. które to naruszenie Sąd Apelacyjny bierze pod uwagę z urzędu oraz zarzucanego naruszenia art. 233§1 k.p.c. choć o innym znaczeniu niż nadaje mu skarżąca.

Strony postępowania dokonują odmiennych wykładni zasad podziału Spółdzielni (...) przewidzianych w uchwale z 12.04.2008r. Pozwana rozumie te zasady w ten sposób, że podział powinien nastąpić w sposób księgowy jako saldo pozycji księgowych, które przejęła powodowa Spółdzielnia jako spółdzielnia powstająca w wyniku podziału pozwanej.

Powódka z kolei wywodzi, że według zasad podziału przyjętego w uchwale podziałowej przypadają jej składniki majątkowe wymienione w załączniku nr (...) do uchwały, w tym mieszkań, funduszy związanych z członkami spółdzielni i zasobami mieszkalnymi i wskazane w załączniku nr (...) należności z tytułu kaucji i inne składniki majątkowe nieużytkowane dla celów danego osiedla a ewentualne rozliczenia powinny następować na zasadzie wzajemnych kompensat w formach uzgodnionych przez zarządy obu spółdzielni.

Sąd pierwszej instancji podzielił wykładnię zasad podziału przyjętą przez powódkę wskazując, że według tych zasad przyjętych w uchwale podziałowej Spółdzielnie nie mogą się rozliczać saldem pozycji bilansowych wskazanych w wyczeniu pozwanej k. 170., bowiem na nową spółdzielnię przechodzą zarówno aktywa jak i pasywa a nie saldo czyli różnica pozycji bilansowych „Winien” i „Ma”. Spółdzielnie rozliczają się rzeczowo a bilans ma dostarczać tylko danych do podziału środków pieniężnych jakie miała dzielona spółdzielnia w dacie podziału a lokowanych w odpowiednich funduszach ujętych w bilansie.

Taka wykładnia Sądu pierwszej instancji jest co do zasady trafna choć uzasadnienie Sądu pierwszej instancji w tym zakresie jest lakoniczne i nie uwzględnia przeprowadzonego postępowania dowodowego z zeznań świadków a zatem Sąd Apelacyjny częściowo dokonał własnych ustaleń faktycznych co do treści uchwały podziałowej i jej wykładni.

Zgodnie z art. 108 § 2 pkt 3 ustawy z dnia 16.09.1982 r. Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2003 r., Nr 188, poz. 1848 ze zm.) uchwała o podziale spółdzielni powinna zawierać plan podziału składników majątkowych oraz praw i zobowiązań.

Zgodnie zaś z art. 111 cyt ustawy na skutek podziału spółdzielni na powstające spółdzielnie przechodzą z chwilą jej zarejestrowania wynikające z planu podziału składniki majątkowe oraz prawa i zobowiązania.

Przepisy powyższe nie wskazują w jaki sposób powinien zostać opracowany plan podziału, jakie składniki majątkowe przechodzą na nowo powstającą spółdzielnię, czy przejęcie składników ma charakter odpłatny czy nieodpłatny i w jaki sposób spółdzielnie rozliczają się na podstawie planu podziału (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25.04.2007r., IV CSK 21/07).

Wszystkie powyższe okoliczności powinny zostać objęte planem podziału spółdzielni przyjętym w uchwale podziałowej a zatem powinny być wyrazem woli osób podejmujących uchwałę o podziale spółdzielni.

Nie wchodząc w doktrynalne spory, czy uchwała spółdzielni ma charakter czynności prawnej Sąd Apelacyjny podziela pogląd wymieniony w orzecznictwie (np. wyrok Sądu Najwyższego z 7.12.2012r. sygn. II CSK 221/12), że do wykładni uchwały spółdzielni należy stosować odpowiednio art. 65 k.c. a zatem należy badać zamiar osób podejmujących uchwałę i cel uchwały.

Odpowiednie stosowanie art. 65§2 k.c. nie może obejmować „zgodnego” zamiaru stron skoro uchwała podziałowa ma charakter jednostronny i nie jest skierowana do innych osób.

Niewątpliwie celem uchwały podziałowej jest podział spółdzielni. Cel tej uchwały w zakresie zasad podziału musi uwzględniać przepisy bezwzględnie obowiązujące m.in. art. 78 Prawa Spółdzielczego, zgodnie z którym nowopowstała spółdzielnia powinna mieć obowiązkowe fundusze – udziałowe i zapasowy, a może posiadać także inny fakultatywne fundusze.

Uchwała przedstawicieli członków Spółdzielni (...) z 22 kwietnia 2008r. przewiduje podział tej spółdzielni i wydzielenie Spółdzielni (...). Przed podjęciem uchwały zasady podziału określone w załącznikach nr (...) i (...) nie były przedmiotem dyskusji czy negocjacji pomiędzy członkami spółdzielni czy też osób, które uchwałę przyjęły.

Zasady planu podziału przedstawił Prezes Zarządu Spółdzielni (...) a wcześniej były one umieszczone w biuletynie informacyjnym i doręczone delegatom.

(dowód: zeznania świadków R. S. i J. B. i Prezesa Zarządu powódki Z. T.).

Treść zasad podziału wynika z §5 uchwały zgodnie z którym podział ma charakter terytorialny a także załącznika nr(...)określającego zestawienia składników majątkowych, zobowiązań, użytkowników lokali oraz załącznika nr(...)określającego zasady podziału spółdzielni.

Zgodnie z punktem 1 i 2 załącznika nr(...) przejęcie – przekazanie składników nastąpi według bilansu na dzień 31 grudnia 2007r. z uwzględnieniem zmian powstałych do daty faktycznego przejęcia. W punktach 3 „a”, „c” – „g” i „p” określono składniki majątkowe, które podlegają przekazaniu nowopowstałej spółdzielni, w tym nieruchomości, fundusze, kaucje.

Zgodnie zaś z punktem 3q wzajemne rozliczenia pomiędzy stronami w wyniku podziału będą przebiegać na zasadach wzajemnych kompensat w formie uzgodnionych pomiędzy zarządami.

Spółdzielnie nie uzgadniały ze sobą kompensaty wzajemnych zobowiązań (zeznania świadków Z. C. k. 675-678) i zeznania Prezesa Zarządu powódki R. T. k. 695-697).

Dokonując wykładni woli osób głosujących za podziałem spółdzielni (...) i zasadami podziału należy mieć na uwadze, iż skoro uchwała podziałowa nie jest skierowana do innej osoby, a więc ma charakter jednostronny to brak jest podstaw do zastosowania kombinowanej wykładni odnoszącej się do zgodnego zamiaru stron takiego oświadczenia woli czy też odczytywania jak rozumiał sens oświadczenia jego adresat .

Odpowiednie zastosowanie art. 65 k.c. w odniesieniu do jednostronnej uchwały Zgromadzenia Przedstawicieli Członków Spółdzielni polega zatem na ustaleniu ich woli z uwzględnieniem celu uchwały i bezwzględnie obowiązujących przepisów o majątku spółdzielni i funduszach.

Prawidłowa wykładnia uchwały z 22 kwietnia 2008r. o podziale Spółdzielni (...) pozwala na przyjęcie, że wolą osób, które ją podjęły poza samym podziałem, było dokonanie podziału według terytorialności z przekazaniem powódce składników majątkowych określonych w punkcie 3 załącznika nr(...) do uchwały i załączniku nr (...).

Dla ustalenia treści zasad podziału istotne są okoliczności podjęcia uchwały podziałowej a więc to, że w chwili podjęcia uchwały zawierającej zasady podziału nie istniała żadna propozycja podziału w inny sposób, niż zapisany w załączniku nr (...). Brak zatem dowodu na to, że wola osób głosujących za uchwałą jest inna niż to zostało w zwerbalizowanej treści załącznika nr(...).

Według treści zasad podziału określonych w załączniku nr(...)nie budzi wątpliwości, iż bilans pozwanej na dzień 31 grudnia 2007r. z uwzględnieniem zmian na dzień przejęcia (12 sierpnia 2008r.) stanowi jedynie podstawę wyliczenia wartości składników, które przejęła powodowa spółdzielnia zgodnie z punktem 3 załącznika, a także wysokości przejętych przez nią zobowiązań wobec członków spółdzielni i osób trzecich.

W żadnym jednak razie zasady podziału określonych w załączniku nr(...) nie można odczytywać w ten sposób, że powódka przejmuje księgowo aktywa i pasywa wskazane w bilansach i w przypadku nadwyżki „pasywów” pozwanej przysługuje roszczenie pieniężne.

Zwrócić należy uwagę, że gdyby przyjąć za zasadne wyliczenie pozwanej z k. 170 akt to zobowiązaniem pieniężnym powódki byłoby np. umorzenie środków trwałych będzie pojęciem księgowym a nie zobowiązaniem pieniężnym jak również zobowiązaniem powódki byłyby fundusze, które zgodnie z zasadami podziału stanowią składniki majątku podlegające przejęciu przez powódkę. Oceny tej w żadnym razie nie zmienia zapis punktu 3q załącznika

nr(...)dotyczący możliwości wzajemnych rozliczeń majątkowych pomiędzy stronami z tytułu podziału na zasadach kompensaty uzgodnionej przez zarząd stron.

Umowna kompensata jako umowa o potrąceniu wzajemnych wierzytelności nie oznacza, że jej przedmiotem są wierzytelności inne niż określony w art. 498 k.c., a więc jak twierdzi pozwana bilansowe saldo pozycji księgowych.

Umowne potrącenie (kompensata) różni się od potrącenia ustawowego tym, że nie następuje w drodze jednostronnego oświadczenia wierzyciela ale w drodze umowy, w której strony mogą wyłączyć możliwość jednostronnego potrącenia lub w odmienny niż to reguluje art. 498 k.c. uzgodnić przesłanki potrącenia. Nie oznacza to jednak, że przedmiotem umownej kompensaty mogą być wierzytelności inne niż pieniężne lub inne jednorodne wierzytelności.

Niezależnie od tego jak wynika z przeprowadzonych dowodów nie doszło pomiędzy stronami do zawarcia umowy kompensaty zgodnie z punktem 3q załącznika numer(...).

Dodatkowym argumentem za powyższą wykładnią uchwały podziałowej jest stanowisko pozwanej wyrażone w jednostronnym protokole zdawczo-odbiorczym, w którym uwzględniono określone w załączniku nr (...) składniki majątkowe, które podlegają przekazaniu powódce a które są przedmiotem powództwa. Co do roszczeń powódki z tytułu funduszu udziałowego, kaucji, nadpłat i dodatniego wyniku na nieruchomościach powódka domaga się zwrotu ich wartości w wysokości określonej przez pozwaną w sporządzonych przez nią protokołach zdawczo-odbiorczych a co do funduszu zasobowego i funduszu remontowego istnieje pomiędzy stronami różnica tylko co do wysokości funduszu podlegającego przekazaniu powódce a nie co do zasady.

Nie sposób także uznać za uzasadnione zarzuty naruszenia art. 231 k.p.c. w związku z art. 229 k.p.c. i art. 213§2 k.p.c., którego skarżąca upatruje w tym, że Sąd pierwszej instancji nie potraktował uznania powództwa wzajemnego o zwrot kosztów adaptacji lokalu stanowiącego siedzibę pozwanej jako faktu potwierdzającego stanowisko pozwanej co do „bilansowego” sposobu podziału spółdzielni.

Zarzuty te są bezpodstawne.

Po pierwsze w ocenie Sądu Apelacyjnego roszczenie powódki wzajemnej nie zasługiwało na uwzględnienie. Żaden z zapisów zasad podziału spółdzielni nie przewiduje iż w ramach podziału majątku spółdzielni powódce wzajemnej przysługuje zwrot kosztów z tego tytułu.

Wobec jednak niezaskarżenia wyroku przez pozwaną ponad kwotę 50000 złotych wyrok w tej części jest prawomocny i nie poddaje się kontroli instancyjnej.

Po wtóre jak to będzie wynikało z dalszej części uzasadnienia dotyczącej apelacji powódki – pozwanej wzajemnej co do rozstrzygnięcia o powództwie wzajemnym wyrok Sądu pierwszej instancji zapadł z naruszeniem art. 213§2 k.p.c., skoro oświadczenie pełnomocnika procesowego powódki o uznaniu powództwa w kwocie 60000 złotych (na rozprawie w dniu 16 lutego 2012r.) zostało skutecznie cofnięte w piśmie powódki z 3 sierpnia 2012r., a zatem brak było podstaw do przyjęcia, że pozwana wzajemna uznała powództwo a w konsekwencji aby uznanie powództwa traktować jako podstawę ustalenia, iż plan podziału musi mieć charakter „bilansowy” jak zarzuca pozwana.

Nie mogą także zostać uwzględnione zarzuty apelacji pozwanej naruszenia art. 233§1 k.p.c. w zw. z art. 245 k.p.c., art. 328§2 k.p.c. i art. 6 k.c., których skarżąca upatruje w tym, że Sąd pierwszej instancji uwzględnił powództwo w kwocie 148 248,72 złotych z tytułu funduszu remontowego na podstawie wyliczenia powódki nie popartego żadnymi dowodami w szczególności dowodem opinii biegłego.

Zarzuty te są bezpodstawne. Wbrew zarzutom pozwanej wyliczenie wartości części funduszu remontowego należnego powódce (k. 817) nie opiera się wyłącznie na twierdzeniach powódki a Sąd pierwszej instancji wskazał, że wyliczenie to znajduje uzasadnienie w treści bilansu na dzień 12 sierpnia 2008r. tj. na dzień podziału.

To ustalenie Sądu uzupełnić należy o tyle, że w wyliczeniu powódki wskazano podstawę tego wyliczenia – zarówno co do powierzchni lokali przypadającej każdej ze spółdzielni, wartość funduszu remontowego podlegającego podziałowi wg bilansu na dzień 31 grudnia 2007r., wartość funduszu remontowego w okresie od powyższej daty do 12 sierpnia 2008r., odliczenia z tytułu wydatków z funduszu w powyższym okresie.

Żadnych z tych danych ani podstawy ich obliczenia pozwana przed Sądem pierwszej instancji nie przedstawiła, a w toku rozprawy apelacyjnej pełnomocnik pozwanej przyznał, że nie kwestionuje tych danych.

Wyliczenie powódki zgodne jest nie tylko z danymi z bilansów co do wartości funduszu remontowego na 31 grudnia 2007r. i 12 sierpnia 2008r. ale także zasadami podziału określonymi w punkcie 3 i załączniku nr(...), zgodnie z którym przekazaniu powódce podlegało część funduszu remontowego w wysokości wynikającej z podziału w częściach odpowiadających wpływom pomniejszonych o wartości zafakturowane robót wykonanych w 2008r. do dnia faktycznego przekazania na zasobach obu spółdzielni.

Wyliczenie powódki na k. 817 jest zatem zgodne z zasadami podziału a wysokość roszczenia wynika z danych podstawowych niekwestionowanych przez pozwaną.

Z tych przyczyn prowadzenie postępowania dowodowego z opinii biegłego było zbędne i nieprzydatne dla ustalenia zasadności i wysokości roszczenia powódki.

Apelacja pozwanej jest zatem bezpodstawna i zgodnie z art. 385 k.p.c. podlega oddaleniu.

Apelacja powódki – pozwanej wzajemnej jest częściowo uzasadniona w zakresie zarzutów naruszenia art. 481§1 k.c. i art. 455 k.c.

Zgodnie z tym przepisem jeżeli termin świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, oświadczenie powinno zostać spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Wbrew zarzutom apelacji termin spełnienia świadczenia o zwrot wartości funduszy, kaucji gwarancyjnych, nadpłat nie można upatrywać z treści art. 111 Prawa spółdzielczego

Zgodnie z tym przepisem z chwilą zarejestrowania na powstające w wyniku podziału spółdzielnie przechodzą wynikające z planu podziału składniki majątkowe.

Jednakże w §5 uchwały podziałowej przyjęto, że faktyczne przejęcie składników majątkowych oraz praw i zobowiązań nastąpi w terminie 90 dni od daty zarejestrowania nowopowstałej spółdzielni na podstawie protokołu odbioru.

Rzecz w tym, że powódka takiego protokołu zdawczo-odbiorczego nie sporządziła ani nie podpisała protokołu sporządzonego przez pozwaną a zatem nie sposób przyjąć, że termin spełnienia świadczenia jest określony i przypada po upływie 90 dni od daty rejestracji.

Do ustalenia terminu płatności roszczeń określonych w pierwotnym pozwie zastosowanie ma zatem określona w art. 455 k.c. zasada, iż pozwana powinna spełnić świadczenie dopiero po wezwaniu do jego wykonania.

Jednakże wbrew ustaleniu Sądu pierwszej instancji termin płatności wynika z wezwania do zapłaty z 3 lutego 2010r.

Umknęło uwadze Sądu, iż w protokole rozbieżności z 8 grudnia 2009r. doręczonym pozwanej 16 grudnia 2009r. domagała się zapłaty kwoty 384178,08 zł w terminie 7 dni i takie oświadczenie woli powódki stanowi wezwanie do spełnienia świadczenia w rozumieniu art. 455 k.c., a zatem powódce należą się odsetki od powyższej kwoty od 24 grudnia 2009r.

Z tych przyczyn należało zaskarżony wyrok zmienić w punkcie I1 w powyższym kierunku zgodnie z art. 386§1 k.p.c., a w pozostałej części apelację co do roszczenia odsetkowego oddalić jako bezzasadne zgodnie z art. 385 k.p.c.

Uzasadniona jest także apelacja powódki – pozwanej wzajemnej co do rozstrzygnięcia o powództwie wzajemnym i zasądzeniu od pozwanej wzajemnej kwoty 60000 złotych.

Uzasadnienie Sądu pierwszej instancji w tym zakresie jest niekonsekwentne. Z jednej strony wskazał Sąd, że pozwana wzajemna na rozprawie 14 września 2009r. uznała roszczenie powódki wzajemnej z tytułu kosztów adaptacji siedziby powódki wzajemnej do kwoty 60000 złotych a z drugiej strony Sąd na podstawie opinii biegłego ustalił, że uzasadnione koszty adaptacji wyniosły 100000 złotych.

Ostatecznie jednak zasądził od pozwanej wzajemnej kwotę 60000 złotych i wyrokowi nadał w tej części klauzulę natychmiastowej wykonalności na podstawie art. 333§1 k.p.c. a więc przyjął, że jest związany uznając powództwo przez pozwaną wzajemnie.

Takie stanowisko Sądu pierwszej instancji stanowi naruszenie art. 213 §2 k.p.c. gdyż jak zasadnie zarzuca pozwana wzajemna brak podstaw do przyjęcia, iż nastąpiło w postępowaniu skuteczne uznanie powództwa wzajemnego do kwoty 60000 złotych.

Wbrew stanowisku Sądu brak podstaw do przyjęcia, iż takie uznanie stanowiska pełnomocnika pozwanej wzajemnej na rozprawie 14 września 2009r. zgodnie z którym „ostrożnie oświadcza, iż powódka skłonna jest rozważyć swój udział w kosztach podziału do kwoty 60000 złotych”.

Natomiast na rozprawie 12 lutego 2012 roku pełnomocnik pozwanej wzajemnej uznał żądanie pozwu wzajemnego do kwoty 60000 złotych.

W dalszym toku postępowania w piśmie procesowym z 3 sierpnia 2012r. odnosząc się do opinii biegłego pełnomocnik pozwanej wzajemnej oświadczył, że cofa swoje oświadczenie, że koszty adaptacji lokalu wyliczonego przez pozwaną uznaje do kwoty 60000 złotych.

W niniejszej sprawie oświadczenie o uznaniu powództwa wzajemnego złożył pełnomocnik procesowy pozwanej wzajemnej, którego pełnomocnictwo nie obejmowało umocowania do składania oświadczeń woli o charakterze materialno prawnym.

Oświadczenie pełnomocnika procesowego pozwanej wzajemnej o uznaniu powództwa wzajemnego do kwoty 60000 złotych nie wywołało zatem skutków materialno prawnych a jedynie procesowym. Takie jednostronne oświadczenie procesowe skierowane do Sądu tak jak każda czynność procesowa może być cofnięte do chwili wydania wyroku (por. wyroki Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 6.08.2012r. sygn. akt VI ACa 328/12, Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 30 listopada 19995r. sygn. akt I ACr 576/95). Skoro zatem pozwana wzajemna cofnęła skutecznie swoje oświadczenie o uznaniu powództwa wzajemnego do kwoty 60.000 złotych to brak było podstaw aby Sąd pierwszej instancji był związany uznaniem zgodnie z art. 213§2 k.p.c. Podstawą ustalenia kosztów adaptacji lokalu powódki wzajemnej jest zatem opinia biegłego A. K. zgodnie z którą koszty niezbędne wynoszą 100000 złotych. Powódka wzajemna wniosła do tej opinii ogólne uznanie jednak na rozprawie 7 grudnia 2012 roku powódka wzajemna cofnęła wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego, a na rozprawie 31 stycznia 2013r. nie zgłosiła żadnych wniosków dowodowych.

Z tych przyczyn uznać należy, iż zgodnie ze stanowiskiem powódki wzajemnej koszty adaptacji jej siedziby powinny być poniesione po połowie przez obie strony a zatem roszczenie powódki wzajemnej jest uzasadnione najwyżej do kwoty 50000 złotych.

Z tych przyczyn zaskarżony wyrok na podstawie art. 386§1 k.p.c. należało zmienić w punkcie II 1 i obniżyć zasądzoną tam kwotę 60.000 złotych do kwoty 50000 złotych.

W pozostałej części apelacja powódki nie zasługuje na uwzględnienie.

Nie może zostać uwzględniona apelacja w części dotyczącej oddalenie powództwa o zapłatę kwoty 44783,76 złotych z tytułu zwrotu proporcjonalnej części nakładów poczynionych na budowę garaży na osiedlu (...) pomimo częściowo błędnego uzasadnienia Sądu pierwszej instancji.

Trafnie zarzuca skarżąca, iż Sąd pierwszej instancji błędnie ustalił, że 8 garaży zostało określone w załączniku do planu podziału jako użytkowane do celów wspólnych.

Jak wynika z zeznań wszystkich świadków garaże te są położone na nieruchomościach przypadających pozwanej według przewidzianej w planie podziału zasady terytorialności.

Pozostaje to jednak bez wpływu na treść rozstrzygnięcia.

Jak już wskazano powyżej o tym jakie składniki majątku przypadają poszczególnym dzielącym się spółdzielniom decyduje treść zwerbalizowanej uchwały podziałowej i załącznika nr (...), gdyż z uwagi na sposób głosowania nad uchwałą nie sposób uznać, że istniała inna propozycja podziału niż wskazana w załączniku nr (...).

Jak wynika z zeznań świadków Z. C., R. S. i zeznań Prezesa zarządu powódki 8 garaży będących przedmiotem powództwa nie było wyłączonych z zasady terytorialności, gdyż położone były na osiedlu (...) a więc na terenie, który zgodnie z podziałem przypada pozwanej.

W uchwale podziałowej i w zasadach podziału nie uwzględniono 8 garaży przez przeoczenie (dowód; zeznania Prezesa Zarządu powódki R. T., który w chwili podjęcia uchwały podziałowej pełnił funkcję Prezesa Zarządu pozwanej).

Prawidłowa wykładnia zasad podziału wynikającego z §5 uchwały i punktu 3 załącznika nr (...) nie pozwala zatem przyjąć, że wolą osób podejmujących uchwałę podziałową było uwzględnienie w podziale 8 garaży wybudowanych przed podziałem na terenie przypadającym pozwanej wbrew zasadzie podziału terytorialnego jak również aby garaże tak usytuowane mogły stanowić „majątek nieużytkowany dla celów danego osiedla w okresie przed podziałem” w rozumieniu §3 pkt q załącznika nr(...).

Stanowisko powódki, iż garaże te stanowią taki majątek stanowi próbę dopasowania żądań powódki do treści §3 pkt q załącznika nr (...) w sposób sprzeczny z wolą osób głosujących za uchwałą podziałową w jej pisemnej treści.

Taką samą próbę stanowi żądanie pozwu zasądzenia części środków pieniężnych znajdujących się na rachunkach bankowych pozwanej w chwili podziału. Skarżąca uzasadnia to żądanie tym, że pozwana uzyskała te środki w 2006r. ze sprzedaży nieruchomości i tylko w części zostały one wykorzystane na spłatę przeterminowanego kredytu bankowego.

Takie stanowisko powódki jest sprzeczne z treścią uchwały podziałowej i załącznika nr (...) i nr (...) do tej uchwały i nie wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego.

Jak wskazano to już powyżej wyrażenie woli przez osoby podejmujące uchwałę podziałową nie zostało poprzedzone negocjacjami co do treści planu podziału i jego zasad a treść tych zasad określono później w uchwale i załącznikach nr (...) i (...) była przedstawiona w biuletynie informacyjnym a następnie przedstawiona przez Prezesa Zarządu pozwanej (obecnie powódki Z. K.). Brak jakiegokolwiek dowodu, iż przedstawicielom członków spółdzielni przedstawiono pod głosowaniem nad uchwałą podziałową, iż przedmiotem podziału są środki pieniężne zgromadzone na rachunkach bankowych pozwanej a pochodzące ze sprzedaży nieruchomości w 2006r. i jeszcze nie wydane w chwili podziału na spłatę kredytu.

Pomijając już okoliczności, iż środki pieniężne uzyskane ze sprzedaży nieruchomości w 2006r. i nie wydane na spłatę kredytu nie były przechowywane na odrębnym rachunku (dowód: opinia biegłego P. K.) i nie sposób jest ustalić, czy środki te będące „w obrocie” nie zostały wydane na inne cele – na inne zobowiązania pozwanej przed podziałem, to treść uchwały podziałowej stanowiącej wyraz woli osób, które je podjęły, w żadnym razie nie daje podstaw do uznania, że podlegają one podziałowi.

W punkcie 3q ustalono, że majątek nie użytkowany do celów danego osiedla w okresie przed podziałem ulega podziałowi według zasady proporcjonalności.

Taki majątek „nieużytkowany dla celów danego osiedla” został określony w punkcie 4 załącznika nr (...) to jest jako zestawienie środków trwałych i przedmiotów nietrwałych użytkowanych dla celów wspólnych i zestawienie to nie obejmuje środków pieniężnych pochodzących ze sprzedaży nieruchomości w 2006r.

To, że skarżąca obecnie uważa, że środki pieniężne z tego tytułu powinny zostać podzielone pomiędzy spółdzielnie nie oznacza w żadnym razie, że taki sposób podziału został objęty wolą osób głosujących nad uchwałą podziałową wyrażone w treści pisemnej uchwały i załącznikach nr(...) i nr(...).

Prawidłowa wykładnia uchwały podziałowej oparta na odpowiednim stosowaniu art. 65 k.c. nie pozwala zatem za przyjęciem stanowiska i środków pieniężnych zgodnie z punktem 3q załącznika nr (...) do uchwały podziałowej.

Apelacja powódki w pozostałej części jest zatem bezzasadna i zgodnie z art. 385 k.p.c. podlega oddaleniu.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu przed Sądem I instancji orzeczono na podstawie art. 386§1 k.p.c. w związku z art. 100 k.p.c. zmieniając rozstrzygnięcie o kosztach procesu i powództwa wzajemnego stosowanie do wyniku sporu.

Powódka wzajemna dochodziła od pozwanej wzajemnej kwoty 133969 zł a utrzymała się z żądaniem co do kwoty 50000 złotych tj. w 37.3 %.

Obciąża ją zatem 62,7% łącznych kosztów procesu z powództwa wzajemnego, które wynoszą 16077 zł (6699 zł opłata od pozwu, 2178,46 zł wydatki pozwanej wzajemnej za opinię biegłego i po 3600 złotych kosztów zastępstwa procesowego obu stron tj. kwota 10.080 złotych).

Powódka wzajemna poniosła koszty w kwocie 10299 zł, to różnica (10299-10080) w kwocie 219 złotych podlega zasądzeniu od pozwanej wzajemnej co uzasadniało zmianę zaskarżonego wyroku z jej apelacji w punkcie II4.

O kosztach postępowania apelacyjnego z apelacji powódki i pozwanej wzajemnej orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. a z apelacji pozwanej – powódki wzajemnej na podstawie art. 98 k.p.c.

Łączne koszty postępowania apelacyjnego z apelacji powódki-pozwanej wzajemnej wyniosły 53151 zł (42351 złotych opłata od apelacji i po 5400 złotych kosztów zastępstwa procesowego).

Powódka-pozwana wzajemna utrzymała się z żądaniem apelacji co do kwoty 7068,49 zł z tytułu odsetek od kwoty 348178,08 zł za okres od 24 grudnia 2009r. do 18 lutego 2010r.

348.178,08x 13%

(_____ x 57 dni) oraz co do kwoty 10000 złotych co do powództwa

365

wzajemnego – łącznie do kwoty 17068,49 zł tj. co cod 2% żądania apelacji.

Obciąża ją 98% łącznych kosztów postępowania tj. kwota 52087 złotych skoro powódka – pozwana wzajemna poniosła koszty w kwocie 47751 złotych to różnica w kwocie 4336 złotych należna jest pozwanej-powódce wzajemnej.

Koszty postępowania apelacyjnego z apelacji pozwanej-powódki wzajemnej zgodnie z art. 98 k.p.c. należą się w całości powódce stosownie do wyniku rozstrzygnięcia jej apelacji, a zatem należne są jej koszty zastępstwa procesowego w kwocie 5400 złotych.

Ostatecznie zatem powódce należy kwota 1064 złotych (5400 zł – 4336 złotych) i w takiej wysokości zasądzono na jej rzecz koszty postępowania apelacyjnego.